

Застосування елементів корекційної роботи при використанні інноваційних технологій вчителем початкових класів

У рамках сучасного інтенсивного освітнього процесу учням надані широкі можливості для інтелектуального розвитку, для освоєння нових інформаційних каналів (наприклад, мережа Інтернет, енциклопедії на CD). Потік інформації, щоденно спрямованої на дітей, якщо враховувати й вплив ЗМІ, можна порівняти, мабуть, з неприборканою стихією, подолати яку нелегко навіть дорослому.

Крім того, педагоги в освітньому процесі вимагають від дітей ще й орієнтуватися в цьому потоці, засвоювати найнеобхідніше, всебічно заохочують заняття науково-дослідною діяльністю навіть у ранньому віці, збільшуючи цим навантаження на психіку особистості, яка ще тільки формується.

Однак не слід забувати про те, що у психічних можливостей будь-якої людини, а тим більше дитини, є межа, і в кожного – своя. Рано чи пізно організм починає захищатися від натиску інформації, «повинності», від «очікувань» батьків і педагогів, які вони покладають на дітей.

У кожної дитини спрацьовує свій психологічний захист: в однієї – це відхід від дійсності в уявний світ, в іншої – гальмування та відмова від виконання завдань, а в третьої може статися нервовий зрив.

Нагромадження дитиною знань залежить від активності її мислення, а ставлення до знань, до життя залежить від багатьох інших чинників, що характеризують особистість, від її прагнень, переконань, інтересів, смаків, звичок, волі, характеру.

То як же організувати навчання дітей більш ефективно, враховуючи їх індивідуальні можливості?

Насамперед треба знати, що найчастіше мовні зони розташовані у лівій півкулі. Це діти з ведучою правою рукою. У дітей з ведучою лівою рукою мовні зони можуть бути розташовані й у правій півкулі.

Отже, незважаючи на те, що спеціальні мовні зони розташовані у лівій півкулі, відомо, що права півкуля образна, творча, бере активну участь у мовному розвитку. Відомо, що звукова оболонка слова розташовується в лівій півкулі мозку, а образ цього слова – у правій. Наприклад, звукова оболонка слова «яблуко» - у лівій, а у правій півкулі знаходиться образ, бачення того, що означає слово «яблуко». Одна дитина, коли чує це слово, уявляє, наприклад, велике зелене яблуко, інша у своїй уяві бачить маленьке червоне чи жовте переспіле. І будь-яке уявлення цього предмета позначається одним словом «яблуко». Безумовно, таке уявлення в основному залежить від життєвого досвіду дитини.

Що більший досвід має дитина в ознайомленні з навколишнім світом, то легше правопівкульний образ буде викликати потрібне слово з лівої півкулі.

Варто пам'ятати, що **суто механічне повторювання матеріалу є недосконалим, бо звертання йде тільки до звукової оболонки слова, тобто до лівої півкулі.**

Більше того, вагомим є той факт, що не всі люди вміють слухати... *Значна частина повідомлюваної інформації втрачається по дорозі до слухача:*

задумано 100%,

висловлено 80%,

почуто – 70% від висловленого,

усвідомлено 60% від почутого,

залишилося в пам'яті – приблизно 24% від сприйнятого.

Розвивальний ефект навчання залежить від того, які знання повідомляються і в який спосіб. Американські соціологи довели **пряму залежність між кількістю засвоєної інформації і шляхом її отримання.**

Людина засвоює:

10% того, що читає;

20% того, що чує;

30% того, що бачить;

50% того, що бачить і чує;

70% того, що говорить;

90% того, що говорить і робить.

Отже, слово народжується в образах, почуттях, уяві. Тому в роботу треба включати не лише вправи на те, що бачу, а й на те, що чую, чого торкаюся. Тобто задіяти всі аналізатори: зоровий, тактильний слуховий, а також відчуття запаху та смаку.

Процес навчання може протікати з різним докладанням сил, пізнавальної активності та самостійності школярів: в одних випадках він має наслідувальний, репродуктивний характер, в інших – пошуковий, а іноді й творчий. Саме характер навчального процесу впливає на його кінцевий результат – рівень набутих знань, умінь і навичок.

Вчені - психологи і педагоги (О. Запорожець, А. Усова, Н. Поддьяков) довели необхідність прямого керування з боку дорослих розвитком розумових здібностей дітей. З цією метою вони радять у процесі навчально-виховної роботи **послугуватися різноманітними символами, знаками, замінниками, наочним моделюванням (схемами, планами, кресленнями).** Спеціальні дослідження свідчать, що навчання з використанням цих засобів має розвивальний характер.

В основу даної методики покладені:

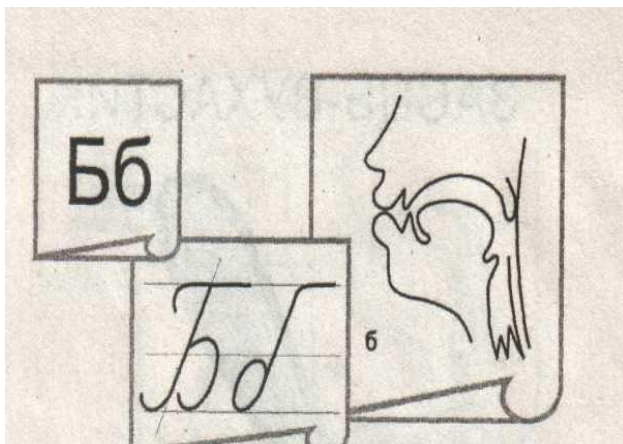
1. Метод звукових асоціацій: усі образи-малюнки мають у своїй назві звук, що відповідає назві літери, яку вивчають. Цей образ несе в собі природне

звуконаслідування (гусеня — *з-з-з*, трактор — *т-т-т*).

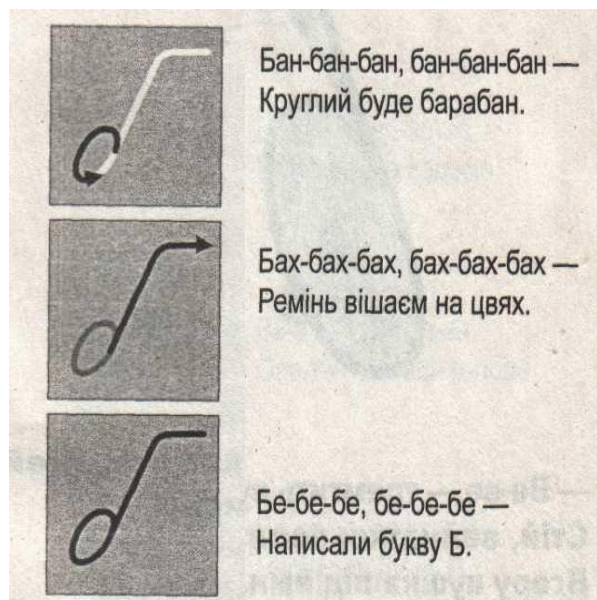
2. *Метод графічних асоціацій*: образи-малюнки, які зовні нагадують образ-букву, що посилює сприймання та запам'ятовування рядкових літер.

До кожного образу-малюнка пропонується вірш, де багато літер, які вивчають, та поелементна схема написання літери зі словесним закріпленням напрямку письма і повторенням звучання звукового образу букви. Це сприяє емоційному запам'ятовуванню та засвоєнню назв літер. Важливим доповненням є зображення артикуляційного профілю звука, що акцентує увагу на правильному його відтворенні, вказуючи на положення мовленнєвих органів.

Таким чином, до дітей із вадами мовлення застосовується комплексний підхід, який стимулює одночасну роботу аналізаторів: зорового, слухового, мовленнєвого та рухового, що сприяє швидшому засвоєнню написання літер.

**Бам-бам — боєм бухав барабан.
Бахі Висить вже наді мною
Буква Б і хвіст трубою.**

Засновник цього вчення Е. Менш стверджував, що ейдетизм як різновид образної пам'яті є закономірною стадією дитячого розвитку, що сягає свого

піку в 11-16 років. Прихильний до ейдетики педагог може задіювати необмежені резерви мислення дитини, розвиваючи її природну здатність мислити образами.

Саме цю закономірну стадію дитячого розвитку варто взяти за основу, розробляючи методику використання образних символів звуків (літер) у роботі з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку.

Таким чином, завдяки використанню образів-символів педагог може уникати мовно-корекційного тиску на дитину, щоб не пригнічувати її. Матеріали можна подавати у формі алгоритмів, опорних схем, пам'яток, таблиць. До того ж символ породжує творчий потенціал, збільшує зацікавлення, розвиває мотивацію, сприяє кращому засвоєнню корекційно-навчального матеріалу, підводить до самостійного засвоєння дітьми норм правильної вимови звуків рідної мови.

Ураховуючи функціональну спеціалізацію півкуль (права - гуманітарна, образна; ліва – математична, знакова), а також роль спільної діяльності в здійсненні вищих психічних функцій, можна вважати, що **порушення міжпівкульної передачі інформації спотворює пізнавальну діяльність дітей.**

Якщо порушується провідність через мозолисте тіло, то провідна півкуля бере на себе велике навантаження, а інша блокується. Обидві півкулі починають працювати без зв'язку. Порушується просторова орієнтація, адекватне емоційне реагування, координація роботи зорового й аудіального сприймання з роботою руки, що пише. Дитина в такому стані не може читати й писати, сприймаючи інформацію на слух або очима.

Програма «Гімнастика Мозку» передбачає активізацію природних механізмів роботи мозку за допомогою природних фізичних рухів тіла. Саме тому для досягнення позитивних результатів у логопедичному напрямку корекційного впливу та для забезпечення здоров'язбережувальної спрямованості педагогічного процесу доцільно використовувати **методи кінезіології:**

- логоритміку;
- кінезіологічні ігри та вправи;
- вправи з елементами масажу біологічно активних зон.

Вправи для очей:

- обведіть очима сторони квадрата;
- роздивимося велику веселку в небі справа наліво і зліва направо;
- очима «намотайте» канат на дерево, що лежить горизонтально, і «розмотайте»;
- покажіть рух листочка, коли з ним грається вітерець тощо.